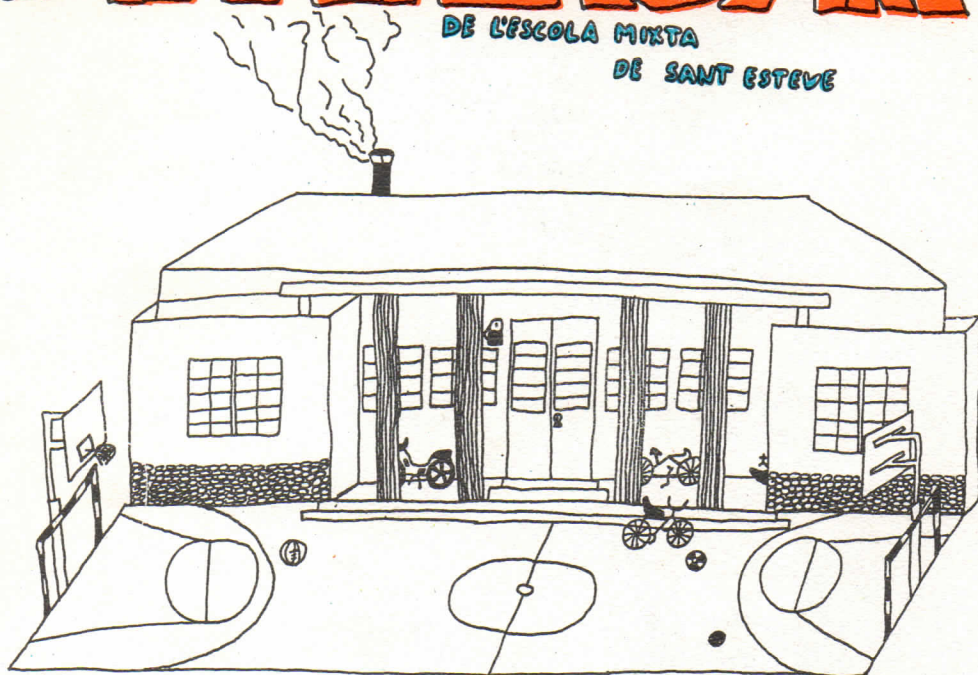

-50- ANIVERSARI

DE L'ESCOLA MIXTA
DE SANT ESTEVE

1937-1987

XAVIER CALAM

La nostra Escola

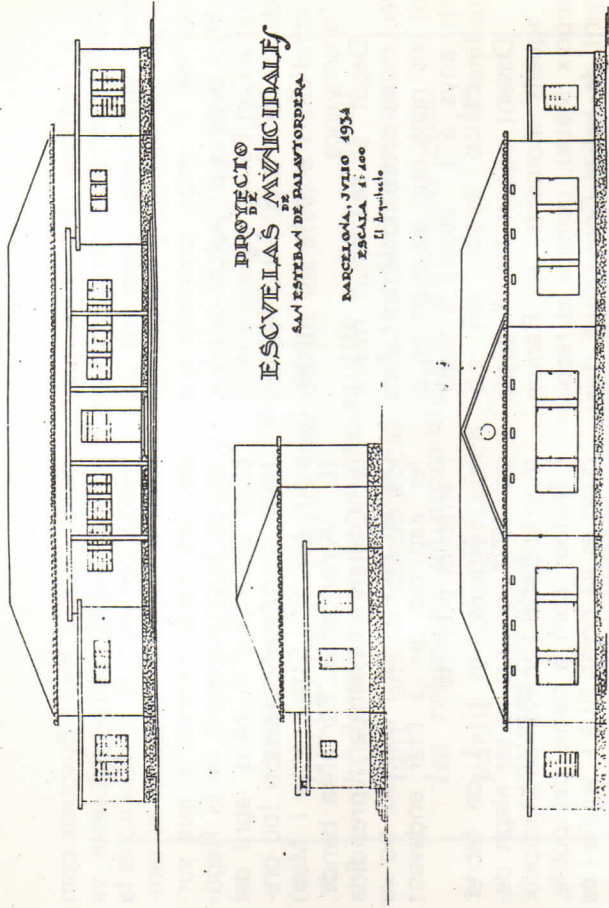
50è Aniversari
1937 - 1987

Col.laboradors:

**Rosalia Portell, Ana Sànchez, Martí Puig, Mònica Ros,
Josep Garrigosa, Maria Portella i Manel Tobias**

El primer que es va fer va ser buscar el possible emplaçament del nou grup escolar. Aquesta ubicació es va fer aprofitant el projecte d' eixample que afecta la banda esquerra de la carretera que

porta a Montseny. Aquest projecte fou presentat per l' arquitecte Ignasi M. Adroer i Calafell, el 12 de juliol del 1928 en el Consistori presidit en aquell any pel batlle Andreu Puig i Codina.

Aquest projecte de les noves escoles i vies d' accés va afectar preferentment terrenys del Sr. Antoni Monclús i Batalla i del Sr. Esteve Riu i Busquets. El primer va estar afectat amb 3.407,69 m². i el segon amb 1.828 m². L' adquisició d' aquests terrenys per part de l' Ajuntament va tenir la seva problemàtica. Per una banda el 24 de maig del 1934 el Sr. Esteve Riu i Busquets va fer donació, però amb reserves, de tots els seus terrenys afectats per a la construcció del grup escolar i de les seves vies d' accés.

La primera condició que hi va posar va ser el respecte del pas d' aigua del rec que existia en aquell moment. La segona era l' exempció fiscal dels terrenys que afectaven a l' altre propietari.

El Sr. Antoni Monclús i Batalla no es va posar d' acord amb l' Ajuntament amb el preu dels terrenys, fet que va motivar un llarg i costós plet en dates successives. Mentrestant per aquelles dates, es feien accions molt concretes com demanar a l' arquitecte municipal, el Sr. Ignasi Adroer, que fes el projecte definitiu del grup esco-

lar, per tal d' aconseguir del Ministeri d' Instrucció Pública una subvenció d' unes 39.000 Ptes. Aquest projecte de la construcció de l' edifici escolar i de les tres vivendes dels senyors mestres tenia un pre-supost inicial d' unes 1.16.500 Ptes. En aquest preu també s' incloïa la indemnització dels terrenys afectats.

Per aportar diners per a la construcció cada cap de família va comprar una obligació ...

L' Ajuntament es va haver de plantejar l' obtenció de recursos econòmics mitjançant l' emissió de 150 títols obligacions de 500 Ptes. cada un. Les obligacions eren de deute públic al 6 per cent anual, a tornar en 25 anys i començant la seva amortització l' any 1936, encara que aquesta amortització no va començar fins l' any 1939 a causa de la guerra. Això va aportar un capital de 75.000 Ptes., comptaven també amb les 39.000 Ptes. de subvenció de l' Estat i unes 1.000 Ptes. d' aportacions voluntàries del veïnat.

Una vegada es va tenir encarrilat el finançament del grup escolar, es va tirar endavant en aconseguir els terrenys afectats per a la seva construcció. Davant del fet del desacord entre el propietari del terreny, Sr. Antoni Monclús i Batalla i l' Ajuntament, aquest darrer encarregà a l' arquitecte municipal, Sr. Ignasi Adroer i Calafell, la valoració pericial del terreny afectat per anar cap a una expropiació forçosa. Dita tasca no va ser acceptada per l' arquitecte.

Per tal motiu el 25 de juny del 1935 l' Ajuntament es veu o-

En dates posteriors l' arquitecte Sr. Adroer davant del cost de l' esmentat projecte i del fet que el pressupost ordinari de l' Ajuntament per l' any 1934 era de 18.000 Ptes. va rebaixar el seu preu a unes 108.000 Ptes.

bligat a nomenar com a pèrit valorador dels terrenys del Sr. Pere Bassegodas i Muste. El 23 de juliol del mateix any el nou pèrit presentà al Consistori la valoració dels terrenys abans esmentats, essent el seu preu de 2.976,24 ptes., al que cal afegir el 3 per cent d' afectació, essent-ne el preu total de 3.065,52 ptes.

Es notificà el preu al propietari afectat. No hi estigué d' acord i encarregà el seu pèrit valorador, el Sr. Josep M. Lassus Picanius, que fes una contraoferta de 18.037,91 ptes.

Després d' algunes reunions a l' Ajuntament, presidides pel batlle Ramon Miralpeix Mateu, amb els dos pèrits valoradors i davant del fet que no es van posar d' acord, es demanà al jutge de primera instància d' Arenys de Mar el nomenament d' un tercer pèrit valorador, per tal que la construcció del grup escolar no patís més retard. Aquest càrrec va recaure en el Sr. Josep M. Liesa de Sus, que el dia 4 d' octubre del 1935 va venir al nostre poble per fer novament la valoració. Resolgué que preu fos de 15.322,22 Ptes.

Mentrestant, en aquestes mateixes dades, el Consistori no perdria el fil de la construcció del grup escolar, començant-se a obrir les vies d'accés. Les feines d'obertura de dites vies van ser fetes pel contractista Eudald Sala.

En el mes de desembre surt en el butlletí oficial de la Generalitat la subhasta pública de l'obra del grup escolar per un valor de 101.838,66 Ptes. S'obligava al licitador a dipositar el 5 per cent del preu de sortida (que representaven unes 5.091,95 Ptes.) a la Caixa de Dipòsit i Consignació de la Generalitat. La subhasta va ser legalitzada i legitimada pel notari

Després de molts contratemps comencen els fonaments.

Una vegada es van complir totes les designacions legals es va poder adjudicar l'obra a Joan Calls Bertomeu i Baldri Vila Palomas pel valor de 84.995 Ptes. Per tal de legitimar l'adjudicació els contractistes van haver de dipositar el 10 per cent del preu de l'obra, que es va fer amb paper d'Estat i davant de la presència del notari D. Ignasi Martí. Un cop solucionats tots els tràmits burocràtics i legals es va poder començar la construcció del grup escolar. Com que es pretenia tenir acabades les obres per a l'inici del curs 1926-37, sempre es va portar un bon ritme en la construcció.

El 30 de març del 1936 es van aprovar per part de l'arquitecte municipal, dues certificacions d'obres: La primera per un valor de 11.361,65 Ptes. i la segona de 10.493,20 Ptes.

Mentrestant les accions le-

d'aquesta demarcació D/. A. Fernández Anadon Archiver. Davant el contenciós judicial obert entre el propietari del terreny afectat per la construcció del grup escolar Sr. Anton Monclús i Batalla i l'Ajuntament, per tal que l'obra pogués tirar-se endavant, l'Ajuntament, segons la legislació vigent, va haver de dipositar els diners del valor establert pel perit valorador del propietari.

Tal com s'havia esmentat amb anterioritat era de 18.037,90 Ptes. Els diners foren ingressats a la Caixa de Dipòsit i Consignació de la Generalitat.

gals seguien el seu curs ja que el mes de maig del 1936 el Sr. Anton Monclús Batalla, presentà davant el tribunal de Casació de Catalunya un recurs d'apel·lació per l'expropiació dels seus terrenys.

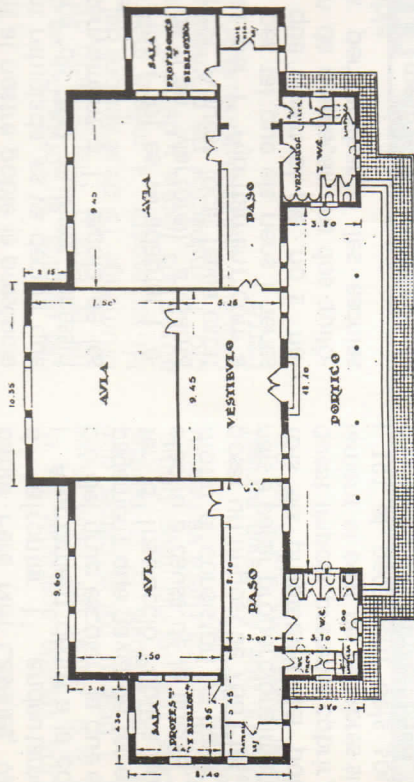
Davant aquest fet l'Ajuntament es veu obligat a formar un equip d'avocats i procuradors per a poder defensar la seva posició. Els procuradors foren els Srs. Eduard Mirabes Díaz (de Madrid), Josep Puig i Comas, Climent Vidal Pons, Felip Sandiumenge Puig i Joan Cadera Menta (tots quatre de Barcelona) i l'advocat fou Jaume Vintrotó Ventós.

Aquesta Nova acció legal no va parar les obres, ja que l'11 d'abril del 1936 es notificà a la Direcció Pública de Primera ensenyança del Ministeri d'Instrucció Pública la certificació de les obres dels edificis escolars, per tal de cobrar la primera meitat de la subvenció del govern de l'Estat i

que fou de 17.500 Ptes.

Per tal de celebrar la coberta dels edificis es va fer un dinar per a tots els que hi van treballar. El dinar el va fer l'Angela Grau i va

PROYECTO
ESCUELAS MUNICIPALES
SAN ESTEBAN DE BALATONORDA.

BARCELONA, JULIO 4934
ESCALA: 1:100
El Arquitecto

Amb l'esdeveniment de la Guerra Civil el juliol del 1936 es va formar un nou Consistori (presidit per Jaume Baró) en el que van estar representades totes les forces polítiques de tendències esquerranes del nostre poble.

En aquest context, i centrant-nos en l'àmbit escolar, cal remarcar la marxa de la senyoreta Natàlia Solà Sunyer per alguns problemes amb les noves autoritats del poble.

El 27 d'agost del 1936 el Sr. Antoni Monclús Batalla es comprometé a fer la donació dels terrenys afectats per la cons-

trucció del grup escolar a l'Ajuntament. Igualment el Sr. Esteve Riu Busquets feu renúncia de totes les condicions que havia posat en la donació dels terrenys de la seva propietat i que afectaven tant a les vies d'accés com a la construcció del grup escolar. Aquesta actitud va ser molt agraiada pel nou Consistori i així ho va expressar als dos propietaris.

Aquestes donacions van permetre a l'Ajuntament de disposar de les 18.037,69 Ptes. que es taven com a fiança a la Caixa de Consignació i Dipòsits de la Generalitat de Catalunya. Amb aquestes

diners la companyia d' Energia Elèctrica de Catalunya va portar l'enllumenat a les escoles.

A l'inici dels curs 1936-37 les obres de les escoles encara no estaven acabades; faltaven les tanques a l'entorn del grup escolar. Davant d'aquest fet i del perill que representava la continuïtat d'allotjament de les escoles de Can Baixas i tenint al nostre poble la presència de gent refugiada, es va decidir que un cens de 200 alumnes rebessin l'ensenyament a l'escola de les monges.

Fins i tot es va adaptar l'edifici de Can Martorell, a Santa Margarida. Aquest local havia estat requisat per l'Ajuntament com a escola per tal que els nens i nenes petits que vivien al pla, no s'haguessin de desplaçar uns dos quilòmetres per arribar a les escoles del poble.

La mestra encarregada de portar aquest grup de nens i nenes va ser Maria Altimira Estrany, amb un sou mensual de 250 Ptes.

La construcció de les tanques amb tot el seu entrellat va ser portat a terme pel veïnat.

Encara que les disponibilitats econòmiques de l'Ajuntament no eren massa bones es va afrontar la construcció de les tanques.

El primer que es va fer, va ser intentar trobar fusta de melis per a fer les baranes. Davant la impossibilitat d'obtenir-ne es va decidir fer-ho amb fusta de castanyer, proporcionada per l'Angel Pujal. En la construcció de les tanques cal remarcar l'aportació voluntà-

pagades per l'Ajuntament. Posteriorment se'n va fer càrrec la Generalitat.

En aquestes mateixes dades es canvià el nom de Sant Esteve pel de Vallflorida. En la recerca d'aquest nom hi va tenir molt a veure el Sr. Miquel Morull.

Igualment, davant la remodelació de l'Ajuntament, el nou batlle Pere Nin Caselles, va haver d'afrontar l'endeutament de l'Ajuntament degut a la construcció del grup escolar, ja que el segon pagament que havia de fer el Ministeri d'Instrucció Pública no es feu efectiu a causa de la guerra. Per tal motiu el consistori va haver d'imposar un impost de 766 Ptes. setmanals a pagar proporcionalment entre tots els propietaris del poble. Aquest impost pretenia cobrir, no solament el cost de les obres sinó fins i tot el pagament dels sous dels mestres, entre altres coses, ja que l'Ajuntament funcionava amb un sistema d'autogestió.

ria del veïnat: uns portant el material al peu de l'obra amb els seus carros, altres fent-hi jornals de paleta i de manobre en el treball de manposteria.

Un dels problemes que van tenir els contractistes de l'obra, va ser que en no presentar-se l'arquitecte municipal (el Sr. Adroer Calafell) al nostre poble a causa de la guerra, i per tant, no podent-se fer les certificacions de

les obres realitzades fins aquells moments, els contractistes estaven pendents del seu conbrament. La presència al poble, el març del 1937, del Sr. Adroer

LA INAUGURACIO

Una vegada acabades les obres, el 5 d'agost del 1937 es va arrenjar i netejar tot el carrer que portava a les escoles. S'hi plantaren arbres per fer-ho més bonic. I la senyora Enrica Riera va netejar el nou edifici escolar.

Encara que no havia arribat el material pedagògic per a les no-

ves escolès, el consistori va decidir fer la festa d'inauguració oficial el diumenge 19 de setembre del 1937. Hi va assistir, a més a més de les autoritats locals i de tota la població, l'inspector de primera ensenyança d'aquesta zona, el Sr. Rafael Ferrer.

La classe del Sr. Morull (els grans), Teresa Calls, Mercè Canaletas, Angeleta Badell, Angeleta Canellas, Rose Miralpeix, Remet Icarf, Catarina Can Noni, Montserrat Cun Sidret, Dolores Casadevall, Maria Cal Recader, Maria Sabé, Pilar Cañellas, Tomàs Can Cruïvent, Josep Can Baro, Pepito Molins, Can Jeroni, Josep Can Recard, Albert Martorell, Joan Prxacs, Joan Can Nin, Ventura Baro, Jaume Masso, Pera Can Poi, Jaume Bossc, Carmeta Badell.

Cal esmentar els jocs que es varen realitzar: un era el de saltar a corda, un altre consistia en col·locar closques d'ou a terra, se saltaven en parelles de nen i nena, i, si algun dels dos aixafava alguna tira la parella quedava eliminada; un altre joc va ser el de les curses de conills on cada participant portava el conill de casa seva i, com era de suposar el primer que arribava a la meta havia guanyat.

Una vegada acabades les proves es varen repartir bosses de conffits que estaven en grans coves.

Es van recitar poesies i cada nen i nena portava un escrit a la so-

lapa amb les quatre barres.

Com a cloenda de la inauguració es va cantar "Els Segadors". Va ser una festa senzilla, molt animada i emotiva.

Per altre costat, l'Ajuntament va gratificar els mestres del nostre poble: el Sr. Miquel Morull amb 550 Ptes. i a les mestres Licrècia Buixeda, Maria Ojeda i Maria Altimira amb 550 Ptes. per a les tres.

Les aules de les escoles que daren repartides de la manera següent: La senyoreta Lucrècia Buixeda, amb els pàrvuls, estava a la classe entrant a l'esquerra.

Curs. 37-38. Classe dels petits. Carme Monclús, Maria Hereu, Maria Bosc, Teresa Bosc, Julia Net, Remei Cañellas, Maria Vilardobo, Remei Arnixes, Francisca Castaña, Asunción Naddi, Núria Presas, Montserrat Mir, M. Teresa Mas, Francisco Baró, Joan Garriga, Joan Llop, Francisco Cañellas, Salvador Net, Josep Arnixes, Sebastià Llop, Francisco Monclús, Joan Rovira, Carles Baró, Joan Taples, Amargan, Joan Cañellas, Josep Boix, Esteve Vila, Josep Casals, Joan Puig.

La senyoreta Maria Ojeda, amb els mitjans, estava a la classe entrant a la dreta, d'aquesta senyoreta cal remarcar que la va tenir el nostre poble com a mestra interina, filla d'una família acomodada i religiosa i que va fer servir el nostre poble com a refugi de possibles represàlies degut a l'estat polític d'aquell moment. El senyor Miquel Morull, amb els grans estava a la classe del mig. La senyoreta Maria Altimira Estrany, mestra a Can Martorell, va treballar en el nostre poble fins el 5 de maig del 1938, dia en què va ser retinguda per motius polítics. Tot el Consistori la defensà davant dels organismes superiors i no li passà res.

Una vegada estrenades les escoles es va començar a impartir l'ensenyament pel sistema de coeducació (nois i noies junts).

L'experiència va ser molt ben rebuda per part dels alumnes, encara que amb cert recel per part d'alguns pares. Però el que va allunyar aquell recel va ser el bon fer de tot el claustre de mestres, reconegut tant pels alumnes, com pels pares. Segons les explicacions donades pels alumnes que hi van assistir, els grups de classe es formaven en raó d'allò que sabien els nois i noies i no per l'edat.

Hi havia molt d'ordre i molta disciplina per mitjà de sermons i de "mirades", i mai no els havien pegat. Hi havia entre els alumnes molta companyonia. Les classes s'impartien de dilluns a dissabte de les 8 del matí fins a les 12 del migdia i de les 2 de la tarda fins a les 5. I els qui volien, podien anar a conferències que eren totalment voluntàries.

Les vacances es feien del 15 de juliol al 15 de setembre.

L'ensenyança era tota en català,

excepte el dijous a la tarda en que es llegia "El Manuscrito" en castellà i el dissabte que tocava llegir un conte o una llegenda.

Les excursions que es feien eren per a anar a berenar a les fonts del poble, i s'aprofitaven per fer treballs de camp.

Els llibres utilitzats en l'ensenyament van ser "Terra Catalana" de geografia i història, "El Manuscrito" de lectura castellana i "Terra i Anima" de lectura catalana.

Una vegada acabades totes les obres del grup escolar, l'Ajuntament es va haver de fer càrrec de les despeses extraordinàries que van haver-hi: (Factura pàgina següent)

Una vegada cobertes les despeses del grup escolar per part del consistori, presidit per en Pere Nin Caselles, i degut al fet que aquesta persona va ser nomenada per fer unes altres tasques fora del nostre poble, com va ser la d'inspector d'abastaments de la comarca del Vallès Oriental, va ser nomenat oficialment per al càrrec de batlle en Jeroni Escuder Calls, el 3 de març del 1938.

Quan va arribar tot el material bibliari escolar i el material pedagògic es va poder muntar definitivament tant les classes com la biblioteca.

El que recorden els alumnes d'aquell temps és que les classes eren molt boniques, amb una taula per a la taula del mestre, unes cadires i unes taules quadrades, de fusta envernissada on s'hi asseien dos nois i dues noies.

Al mig de la taula hi havia el tinter (calia vigilar molt les taques de tinta). A cada taula hi havia un gerro amb flors seques a la tardor i a l'hivern i flors a la primavera. A l'estiu les classes

Joan Calls i en Baldiri Vila per la construcció del pou, la col·locació d'un motor a bomba i les seves instal·lacions per la construcció de les tanques, la part de manposteria i part de la fusta de castanyer, mobiliari de les escoles i altres treballs surt un total de 8 rebuts que sumen

Un altre rebut a pagar als dos contractistes esmentats
 Per un rebut casa Bayer confecció del títol
 Per dos rebuts transport grava, un de Josep Casals i l'altre de Josep Sureda
 Per un rebut de l'arquitecte Perit Bassegodes
 Per un rebut del pèrit tercer Liesa de Sus
 Per 20 rebuts, factura del fuster l'Esteve Bosch Jubany
 31 factures de l'encarregat de les obres de la tanca
 3 rebuts per l'obra del forn d'en Sala
 De l'electricista, lampista l'Agustí Illa per treballs extraordinaris
 De Miquel Riera per feina feta fora pressupost
 Coopertura de paletes per treballs i material
 Jaume Cuixart de Barcelona d'un grup electrobomba
 centrífuga Bosch i un motor de la mateixa marca
 Per una factura de Ll. Blanco Baneres pel cortinatge de l'escola
 Per una factura de construccions en fusta Borrell per la construcció de 6 pissarres
 Per una factura del Sindicat de dibuixants professionals per preparar i pintar les pissarres

72.646,21
 19.155,53
 1.500,00
 198,00
 300,00
 169,12
 3.042,00
 6.174,95
 1.167,00
 922,00
 100,00
 293,80
 834,00
 3.249,75
 252,00
 234,00
 TOTAL 110.238,36

pessetes

semblaven un "salonet". Hi havia una biblioteca molt completa.

A la part exterior de l'edifici i a l'entrada hi havia unes piques amb aixeta per si tenien set a l'hora d'esbarjo. El pati encara era de terra.

Un dels inconvenients que tenien els alumnes a l'hivern era que a dins de les classes hi feia molt fred. Això es va solucionar portant cada nen o nena un braçer encès des de casa seva.

Mentre va durar la guerra, l'Ajuntament va haver de fer-se càrrec de part de les despeses dels mestres mitjançant gratificacions. Així el dia 17 de novem-

bre del 1938 es va pagar al Sr. Morull 750 pessetes i als altres mestres 500 ptes. D'aquesta manera es van poder continuar les funcions pedagògiques de l'escola fins l'acabament de la guerra.

Quan l'exèrcit republicà es va retirar cap a l'exili, les nostres escoles es van transformar en hospital provisional durant uns dies, amb la senyoreta Ojeda com a infermera.

Una vegada acabada la guerra van marxar del nostre poble, la senyoreta Ojeda i la Srta. Buixeda, ja que eren mestres interines, quedant-se el Sr. Morull i tornant la Senyoreta Natàlia Solé Sunyer

novament al nostre poble. La Senyoreta Natàlia va fer-se càrrec de la formació de les nenes i el Sr. Morull de la formació dels nens, transformant-se novament en una escola unitària de nens i nens.

Miquel Morull i Natàlia Solà durant molts anys aquestes escoles van fer rutilar ...

La formació religiosa va ser novament introduïda en l'ensenyament. Els tres crucifixos posats en les tres aules existents van ser un regal de D. Enrique Soler Batlle, catedràtic de la Universitat de Barcelona.

L'horari de classe era de 9 a 12 del matí i de 3 a 5 de la tarda, fins i tot s'allargava fins a les 6. El dijous a la tarda es feia festa i el dissabte es feien classes matí i tarda. L'esbarjo es feia per separat el dels nens i el de les nenes i, per tal d'avisar quan era hora, el Sr. Morull tocava una campaneta.

Quan va tornar la Srta. Natàlia Solé Sunyer va trobar que molta part de les nenes que en temps de guerra anaven a les escoles públiques, anaven novament a les escoles de monges filipenses.

Per altra banda, tant la senyoreta Natàlia com el Sr. Morull van haver de canviar el plantejament de l'ensenyança a causa de les circumstàncies polítiques d'aquell temps. En primer lloc l'abolició de l'ensenyament en català, sobretot el canvi dels llibres. Això no obstant, es va mantenir la parla del català dintre de les activitats escolars. Circumstancialment algun dia era obligat parlar en castellà i si es feia en català els mestres feien veure que no ho entenien.

Classe dels nois (postguerra)Joan Sabé, Can Calls; Joan Jobany, Can Lari; Joan Autadell, Cal Autada; Josep Naddi, El Castell; Angel Boix, Can Miquelet; Joan Pascual, Can Madeu; Teodoro Pou, Can Bannosi; Josep Perxachs, Can Perxachs; Josep Boix, Can Garbani; Josep Arnau, Cal Recader; Salvador Sabé, Can Biel, Josep Pascual, Cal Rei; Tom Perxachs, Can Perxachs; Francesc Canellas, Can Rosell; Josep Casals, Can Benet, Esteve, Can Sidret; Joan Puig, Can Giot; Manel Cudany, Can Vilatorrada; Carles Baró, Can Baró; Paulino.

La senyoreta Natàlia tenia el seu sistema d'ensenyament; el matí treballaven les matèries instrumentals i a les tardes feien catecisme i labors, i mentre feien labors resaven el Rosari. En entrar també es resava i no s'asseien fins que la Srta. Natàlia els ho deia. Igualment quan entrava a classe algú de fora, s'havien de posar del peu dret.

Degut a certa rivalitat entre la Srta. Natàlia i les monges filipenses, la Srta. Natàlia era molt exigent amb les nenes que ensenyava perquè volia que sortissin igual o més ben preparades que les nenes de les monges.

Cuidava molt el llenguatge i mai no deia paraules grogleres, també era molt exigent amb el treball de les nenes obligant-les a ser netes i polides.

Tots els dies d'escola es començava amb un problema d'aritmètica i tot seguit, el dilluns es feia geografia

i dictats i a la tarda es feia doctrina o formació religiosa, el dimarts, es redactava una carta a una persona imaginària, i a la tarda la lliçó de ciències, el dimecres, geografia i dictat i a la tarda història, el dijous, gramàtica i dictat i a la tarda era festa,

el divendres es feia caligrafia i geometria i a la tarda història sagrada,

el dissabte es llegia, es feia dibuix i repàs, a la tarda hi havien les lliçons d'urbanisme i dret. Després de la classe la majoria de les nenes anaven a confesar-se, el diumenge tenien els bancs reservats a l'església.

Tots els treballs de classe anaven acompanyats de dibuixos pintats de tots els colors. També es feien algunes excursions com per exemple a Breda, i a Sant Antoni de Vilamajor.

Classe de les noies (postguerra) Villaret, Teresa Rey, Maria Nadal, Montserrat Bossc, Dolors Costa, Maria Teresina Manel, Lourdes Costa, Carrnen Pou, Teresa Garriga, Victòria Auleda Can Garreta, Maria Casals, Asunción Nadal, Agustina Estarc, Lourdes Serra, Josefa Massó, Conchita i Teresa Presas, Encarnació Massó, Núria i Teresa Casadevall Can Ta, Antònia Vidal, Maria Mir

Dintre de l'àmbit anecdòtic cal remarcar el fet de que les tintes que es feien servir a la classe, tant la blava com la vermella la preparava personalment la Srta. Natàlia amb unes pastilles que disolia amb aigua.

Entre els càstigs que s'imposaven, el més gros era anar a la classe dels nens, o bé posar-se de cara a la paret, encara que mai s'hi posava perquè els perdonava, si resaven Parenostres o Ave Maries.

Dels que més bon record en tenen són dels bateigs, ja que la Srta. Natàlia els deixava anar a recollir confits; i també de la festa de la Candelera que se celebrava el dia de l'alliberació, on es donava a cada nen o nena un panet de viena, una mandarina i alguna cosa més.

El dia del Sant de la Srta. Natàlia, que era l'1 de novembre, es feia festa grossa. El dia abans totes portaven el plat i la tassa, la cullereta i el tovalló. La festa començava a les 8 del matí quan anaven a missa. Després la Srta. Natàlia portava a l'escola una olla amb xocolata desfeta, galetes maria i pa. Posteriorment es feien jocs (trencar olles...) i per la tarda anaven d'excursió. En compensació, les nenes portaven alguns regals, dintre de les possibilitats de cada família. Entre altres coses se li regalaven conills, botifarres...

Els nens, que en aquells temps anaven amb el Sr. Morull, ho recorden com una època molt dolenta en que tot s'aprofitava. Es pot dir que es van passar més privacions en els anys de postguerra que en els anys de la guerra, encara que el poble, pel fet de dedicar-se preferentment a la pagesia van tenir el suficient per anar tirant endavant.

Els pares dels alumnes de les classes de paguès portaven al Sr. Morull una petita part del que recollien en el camp, com eren mongetes, patates i altres coses. I com a agraïment, al nen que havia portat aliment li posava en el pupitre un grapat de laminadures, i els tenia un tracte especial.

Una altra cosa que també feien els pares dels alumnes que podien econòmicament, era pagar al mestre una gratificació d'un duro mensual.

Per escalfar-se a l'hivern, a la classe hi havia una estufa de llenya. Els nens anaven a buscar-la al bosc o la portaven de casa. Cada dia hi havia un encarregat de mantenir l'estufa.

Quasi tots anaven a l'escola a peu, menys 3 ó 4 nens que tenien la sort d'anar amb bici...

L'ensenyament es feia totalment en castellà, fins i tot s'havien de dirigir al mestre en aquesta llengua.

L'horari de l'escola era el mateix que el de la Srta. Natàlia, encara que la distribució per assignatures era diferent. Es feia molta religió. Se celebrava el mes Maria, el mes del Sagrat Cor i, cada divendres de Quaresma, el via Crucis.

En aquests anys, l'escola no disposava ni de biblioteca ni de llibres de consulta ni de material escolar, i els llibres de text que utilitzaven els nens els feien durar 3 ó 4 anys.

A l'hora del pati jugaven a bales, i els cartons que es feien servir els agafaven d'amagat de les capses de llumins que tenien les mares. També es jugava a lladres i serenos, amb pistoles de fusta fetes per ells mateixos, i es jugava a pilota que es feia amb draps vells lligats, però no jugaven massa per-

matí, en entrar, es cantava el "Cara al Sol". Una vegada a dins l'aula es corregien els deures del dia abans. Tot seguit hi havia un quart d'hora d'esbarjo en què anaven al pati els nens que havien fet els deures, els que no, es quedaven a classe castigats. Seguidament es donava la lliçó del dia, i a continuació problemes. A la tarda passaven en net tota la feina del matí, o bé caligrafia, dibuix o alguns treballs escrits de catecisme.

Un dia a la setmana, gimnàstica. Els dissabtes anaven a confessar. Els diumenges al matí, a combregar i a la tarda a fer catequesi, on l'assistència era premiada pel Mossèn Rosendo Artigas, amb un tiquet de descompte per anar al cinema del patronat. Després, els dilluns, el capellà passava per l'escola i feia classes de religió; sempre hi havia alumnes que se n'escapolien.

Tots els treballs eren fets en castellà. El material utilitzat pels alumnes, com llapis, goma, paper, tinta (començaven a escriure amb tinta cap els 6 o 7 anys). "goyes" (una mena de pols de colors que s'escampaven amb cotó fluix) ... el compraven al Sr. Morull. El que sí portaven de casa, eren els llapis de colors. Cada mes el Sr. Morull passava als pares la nota de les despeses i la quota mensual al mestre, que era de 10 o 15 pessetes.

En el capítol de càstigs hem de remarcar que el Sr. Morull per tal de mantenir el respecte vers la seva persona i la disciplina dins la classe, no utilitzava el càstig físic, encara que els darrers anys, i degut a la seva avançada edat, va haver d'utilitzar-los.

què si queia al camp del veí ja no la tornaven a veure.

Recorden que si es portaven malament els castigaven a quedar-se mitja hora, o una de sencera, després de la classe.

Altres vegades el Sr. Morull els pegava amb una canya americana que portava per anar a caminar o els estirava les orelles.

En conjunt la integració dels alumnes a l'escola era mínima, ja que quan s'acabaven les classes sortien com bales cap a casa seva o a jugar al carrer. La relació nen-na, dintre de l'escola, era molt poca.

En aquests primers anys de postguerra i essent batlle Ricard Net, es soluciona definitivament, el 4 de desembre del 1940, el contingut entre l'Ajuntament i el Sr. Francesc Montclús Bustega, respecte als terrenys que afectaven el grup escolar. S'acorda que l'Ajuntament pagaria 6.000 Ptes. com a indemnització pels terrenys propietaris al Sr. Monclús.

L'Ajuntament es va fer càrrec de la neteja de les escoles dos dies per setmana, portada a terme per la Srta. Teresa Vila. Igualment l'Ajuntament, el 6 de març del 1940, procedeix a assegurar tant l'escola com les cases dels mestres per un valor de 60.000 ptes.

En aquests anys es fa el repartiment de les tres vivendes: la primera, actualment cantonada dels carrers Mn. Pedragosa i Verge del Remei, per la senyoreta Natàlia, la vivenda del mig pel secretari del poble, en aquells temps el Sr. Enric Auladell, i a la tercera casa hi vivia el Sr. Morull.

El sistema d'ensenyament que va impartir el Sr. Morull en la postguerra, va ser el següent: el

Darrers anys del Sr. Morull, Sr. Morull, Ramon Castañe, Mateu Abril, Cal Albert, Josep Vila, Esteban Vila, Esteban Vidal, Juan Calam, Carles, Andreu Pulg, Jaume Gensana, Martí Pulg, Josep Bros, Juan Prat Can Terrades, Josep Abril Cal Albert, Isidro Pou, Jaume Cal Correle, Jose Sabé Can Nogareta, Xavier Calam, Jos. Fornes, Jos. Bros, Salvador Pou, Josep Gensana, Josep Calam, Francisco Martorell

Aquest sistema d'ensenyament i de convivència es va mantenir fins la primavera de l'any 1955.

El Sr. Morull, a l'edat de 70 anys, fou substituït pel Sr. Riosalido. Aquell dia va ésser un dels més tristos de la vida del Sr. Morull, ja que es tancaven 30 anys de formació de la quinxalla del nostre poble, deixant en tots els alumnes que van rebre les seves ensenyances, el reconeixement, el respecte i l'agraïment, per la seva tasca portada a terme durant tants anys.

En aquells darrers anys del Sr. Morull, l'Ajuntament va haver de resoldre les despeses dels treballs realitzats per al manteniment dels edificis de les escoles. Concretament, el juny del 1952 es varen canviar les cortines de les aules dels nens i de les nenes per un valor

de 10.507,50 pessetes, segons el pressupost del Sr. Joaquim Vives de Sant Andreu de Llavaneres. Igualment, el 24 de setembre, es decidí pintar les aules amb pintura regalada pel Sr. Pedragosa. L'any 1953 i degut a la humitat existent en les aules, es decideix arreglar-les i posteriorment les pinten. També l'any 1954 s'han de canviar els pals de castanyer de les tanques, ja que estaven en molt mal estat.

Del seu substitut, el Sr. Riosalido, cal remarcar que va ser un mestre de parla castellana, i que mai no havia sentit parlar el català. Aquesta fou una qüestió difícil per als alumnes. Però al poc temps mestre i alumnes s'entenen, que ja era molt.

Tots recordem els jocs que els va ensenyar i com es va guanyar

Srta. Natàlia, De Cal Curt, Angelis Canaletas, Montserrat, Can Torrent, Asunción Vilardebó, Montserrat Bros, Remel Presas, Maria Abril Cal Albert, Gemma i Lourdes Bonamusa, Rosa M. Sabé, Remei Auladell, Montserrat Agustí, Pila Can Record.

la canalla. Aquest mestre va romandre a la nostra escola fins al final del curs 1954-55. Va ser amb aquest mestre quan es va començar a jugar a Håndbol.

Després del Sr. Riosalido, va començar per la nostra escola, la desfilada d' un regitzell de mestres.

El curs 1955-56 va venir el Sr. Josep Villar Martín. Allò que en recorden els seus alumnes eren les explicacions de les vicències de la guerra. Van començar a fer filera abans d' entrar a classe; se' l recorda per la seva disciplina militar (que estava d' acord amb el temps).

El curs 1856-57 va arribar com a mestre el Sr. Josep Coll Creixell, mestre quasi en edat de jubilació, home que no combregava amb les idees del règim franquista, fins i tot se les tenia amb el rector del poble.

estaven al seu entorn.

El Sr. Coll Creixell va ser substituït el curs 1957-58 pel Sr. Pere Gómez Bernal, i el curs 58-59 aquest fou substituït per en Pere Farrés Pascual. El que recordem els alumnes d' aquell temps eren els canvis constants dels llibres de text, ja que a cada canvi de mestre hi havia el seu respectiu canvi de llibres.

A nivell d' Ajuntament l' any 1959, en el mes de desembre va quedar totalment pagat el préstec adquirit per l' Ajuntament per a la construcció de les escoles.

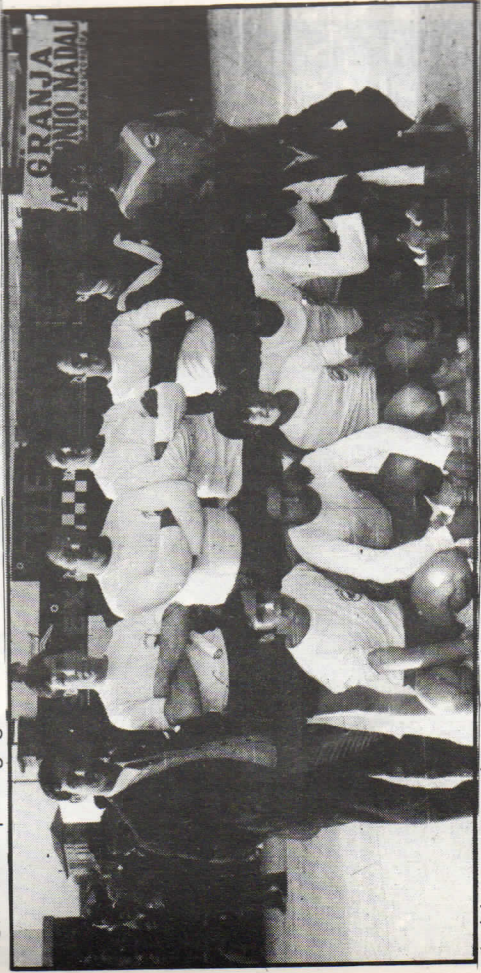
Amb l' arribada del nou mestre l' any 1959-60, que fou el Sr. Eliseo Martínez Rodríguez, se seixeix canviant anualment el mestre en el nostre poble, ja que tots ells eren interins. Per això es va rebre amb satisfacció, per part de les autoritats del poble l' adjudicació en propietat de la plaça de mestre a Ramon Varela, mestre fins aleshores de Manlleu. Aquest senyor començà les seves funcions durant el curs 60-61. Ben aviat hi va haver una desil·lusió general, ja que la formació pedagògica de l' alumnat

va assegurar igual o pitjor.

A causa d' aquests fets, els pares de molts nens d' aquell temps van decidir treure' ls de l' escola i portar-los a Palau, amb el Sr. Fàbregas i el Sr. Castell. A l' escola restaren solament uns 20 ó 22 alumnes. Segons els records d' aquests alumnes les bufetades es repartien a tort i a dret en la classe, però essencialment requieien en un nebot del mestre que vivia amb ell. Aquesta situació va durar fins al curs 1965-66.

Durant aquests anys l' Ajuntament va der arrenjaments importants en les escoles. Així, el 10 d' agost del 1960, per tal d' aconseguir una subvenció del "Frente de Juventudes", i poder posar quatre dutxes, es va habilitar una aula de les escoles per fer-hi activitats polítiques i d' esbarjo.

A primers d' abril del 1962 s' aprovà el pressupost d' arranjamet i millora del pati de les escoles, transformant-lo en una pista poliesportiva essent-ne el seu valor inicial de 313.255,65 ptes. L' Ajuntament es va fer càrrec d' un 75 per cent d' aquestes despeses.

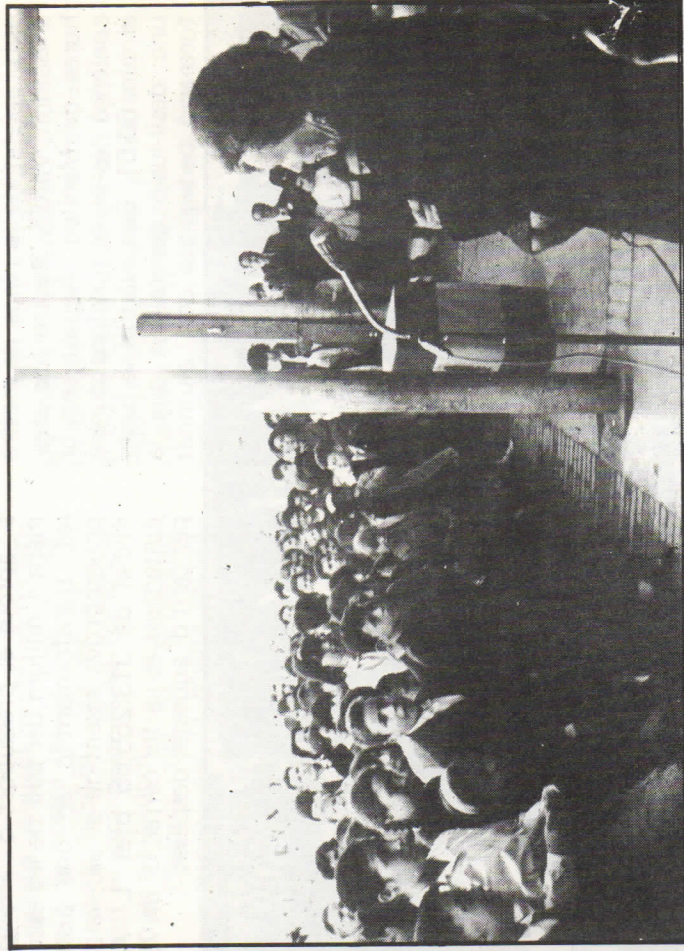
A dalt esquerra a dreta: Gerardo Azañedo, Ramon Garriga, Joan Nadal, Francesc Martorell, Josep Bros, Joan Sabé i Josep Pujadas. A baix esquerra a dreta: L. Garcia, Josep Mollà, Martí Puig, Gabriel Fonoyet, Federico Vila i Amadeu Pascual.

Altrament, durant el mateix any, i més concretament en el mes d'octubre es va demanar a la Diputació Provincial de Barcelona ptes. 50.000 a tornar a 10 anys per a la construcció d'aquesta pista poliesportiva. L'obra es donà a fer als paletes i manobres del poble. L'Ajuntament aportà els materials necessaris per dur-la a terme.

El 2 de novembre del 1963 es va fer una vacunació de tots els nens i nenes de 2 mesos a 7 anys per la "Jefatura Provincial de Sanidad" per prevenir la poliomenitis.

El substitut d'en Ramon Varella va ser l' Adolf Fernández Domínguez que va començar la seva tasca pedagògica al nostre poble el curs 1966-67.

En el mes de gener del 1967 és quan es retira voluntàriament la Srta. Natàlia Solà Sunyer, després de 35 anys d'ensenyança en la nostra població. Per tal motiu, les autoritats municipals, juntament amb tot el poble decideixen fer un homenatge de comiat, tant a la Srta. Natàlia com al Sr. Morull, encara que aquest últim ja feia dotze anys que havia deixat la docència. En aquesta festa hi van participar tot el poble perquè tant la Srta. Natàlia com el Sr. Morull eren persones molt estimades per tots.

Festa d' Homenatge a la Srta. Natàlia.

La Srta. Natàlia Solà va ser substituïda per la M. Teresa Diaz Alonso. Aquesta mestra, encara que no va trencar radicalment amb el sistema d' ensenyança impartit per la Srta. Natàlia, sí que va potenciar més els temes de cultura general i va reduir a una sola hora a la setmana els treballs manuals. Però mantingué la formació religiosa.

De la relació professional entre l' Adolf i la Teresa va néixer una comunicació molt més profunda que va acabar en casament. Fou la primera vegada que un fet així es produïa en la nostra escola. La seva estada s' acabà quan va finalitzar el curs 1966-67.

A l' inici del nou curs 1967-68 van arribar al nostre poble els nous mestres Felisa López Almeida per a l' ensenyament de les nenes i en Camilo Picón Villar com a mestre dels nens.

Aquests dos mestres restaren en el nostre poble durant sis cursos, és a dir, varen estar aquí des del 1967 al 1973.

Per en Camilo Picón la tasca pedagògica va ser molt intensa, ja que va arribar a tenir 80 alumnes i fins i tot alguns curs amb 90. No solament anaven a la seva classe nens del poble sinó que fins i tot hi venien nens de Palau i també de Sanata.

Davant d' aquesta massificació D. Camilo va haver d' adoptar una política dura amb els seus alumnes, on els càstigs físics es mantien a l' ordre del dia. Quan s' explicava la lliçó a la pissarra i començava a pujar el nivell de veu en la classe, de sobte ell es girava i anava directament al nano que parlava i li donava una bufetada al clatell. Aquest sistema provocà una cohibició en l' alumnat que els mantenien quiets i callats en el seu lloc.

La classe del Sr. Camilo (dècada dels 60). Ramon Comulada, Jaume Marlet, Josep Calls, Codinac Gran, Lluís Sabé, Justina, Antonio Miranda, Javier Font, Miquel Angel, Eduard Cortell, Josep Cal Abril, Ferrnando Gutiérrez, Lluís Sabé, Quico Viñas, En Tassa, Jordi Lanao, Juan Baena, Manolo, Juan Mendoza, Josep Baró, Francesc Planas, Codinac Petit, Josep Viñas, Josep Moya, Paquito, Jordi Vilardebó, Josep Auleda, Lluís Bros, Felip Molins, Ouitque Nogaret, Francesc Mas, Joan, Ramon Martorell, Manolo Cal Umet, Joan Moya, Josep Costa, Joan Planas, Amadeo Vilardebó, Joan Vilajoana, Gusman de L' Oliva

També abastà l' ensenyament del batxillerat, arribant a tenir de 18 a 19 alumnes. Per aquests alumnes era un treball molt feixuc ja que començaven les classes com els altres alumnes a les 9 del matí fins a les 12 del migdia i de les 3 de la tarda fins a les 5; marxaven a berenar a casa i a les 6 tornaven altre cop a la classe per fer les assignatures de batxillerat, fins a les 9 del vespre.

Els exàmens de batxillerat es feien per lliure a l' institut Balmes (Barcelona) on generalment els acompanyava la seva muller Lluïsa. Aquesta dona va ajudar el seu marit en l' ensenyament dels més petits per què de tant en tant D. Camilo li portava aquella quitxalla petita que necessitava més atenció. S' ha de dir que tenia molta cura i paciència.

A D. Camilo no li agradava gaire que els joves de la seva classe sortissin amb noies, encara que fos en grup. Per això, entre altres motius, no li va agradar massa que degut a l' entrada d' una tercera

mestra (la Isabel Martín Martín) la nostra escola es transformés d' unitària a gracluada, repartint-se els nens i nenes entre els tres mestres.

La Isabel Martín es va fer càrrec dels petits, la Felisa dels mitjans i en Camilo dels grans, començant una altra vegada la coeducació.

La Felisa va mantenir el canvi introduït per la Teresa i va seguir revaloritzant l' ensenyament de matèries instrumentals: càlcul, llençatge... i diversificant els treballs manuals (que abans es centraven a la costura).

Els seus alumnes solament recordem que l' horari de classe era de 9 a 1 i de les 3 fins a les 6, amb molta estona de pati. Es feia servir un sol llibre que es deia "Unidades didàcticas". L' ensenyament s'guia fent-se en castellà.

Els càstigs consistien es fer còpies. De tant en tant també queia algun ciatellot. Recorden especialment un dia que va castigar tota la classe sense dinar, perquè no sabien la lliçó.

Classe de la Felisa (dècada dels 60). Mercè Gensana, Rosario Baena, Carmen Miranda, Felisa (mestra), Pilar Molins, Francisca, Roberta Moré, Dolors Auleda, Nuria Vila, Carmen More, Lourdes Cortell, Rafaela López, Esperança, Rosa M. Nadal, Carmen Rodríguez, Dolores Callis, Lluïsa Baena, Josefina Pou, Mercè Nadal, Rosa Jubany, Remei Pou, Montserrat Sabé, Mercè Esposito, Mari López, Marta Vilardobó, Núria Costa, Ana Lanao, Núria Cortell, Angelis Garriga, Merce Nin, M. Nadal.

Així D. Camilo renyava els vailets quan anaven amb noies, la Felisa renyava les noies quan anaven a la discoteca. Del que tenen més bon record els alumnes és de la festa que feien tant en Camilo com la Felisa el dia del seu Sant.

Un punt conflictiu va ser la relació personal entre el Camilo i la Felisa que no era del tot amigable.

Aquests dos mestres varen estar al nostre poble fins l' any 1973.

El mes de juliol del 1969 l' Ajuntament va arrenjar els sostres de les classes, ja que estaven en molt mal estat. L' any següent es varen aprofitar les vacances escolars per arrenjar les teulades degut al mal estat d' aquestes i al perill d' enderrocament. L' Ajuntament també va comprar mobiliari escolar.

El Camilo, la Felisa i la Isabel varen ser substituïts per en Manuel Tobias Grima, la Cristina Romances Salas i en Jaume Castellvell Isern. D' aquests tres mestres hi ha l' anèdota que quan es van presentar al batlle del poble (que en aquells temps era en Francesc Puig Arabia) aquest es va sorprendre molt de que els tres fossin catalans.

Una vegada constituït el nou claustre de mestres, la Cristina va agafar la classe dels petits, en Jaume la dels mitjans i en Manel la dels grans. (Cal remarcar que en Jaume i en Manel són companys de carrera de la mateixa promoció).

Una de les tasques que va tirar endavant en Jaume va ser la formació de l' Associació de Pares.

Quan en Jaume feia la "Mili", i la Cristina va demanar l' excedència per infantament, en Manel va tenir la col·laboració inestimable de la M. Teresa Buisons. Quan en Manel va fer la "Mi-

li" va ser substituït durant el curs 73-74 per en Valentín Matesanz Escorial i durant el curs 74-75 per en Vicente Marcilla.

Mentre en Manel va estar absent de les seves feines pedagògiques, la funció de director del centre la va fer en Jaume. La tasca pedagògica d' en Jaume va acabar el 1975, any en que va fer la concentració escolar a Santa Maria de Palautordera.

Mestres del curs 75-76
Manel Tobias, Cristina Romances i Avelino Rodríguez.

Documents de l' any 1967 demostren que s' havia projectat fer aquesta concentració escolar en el nostre poble.

Amb aquesta nova concentració escolar es pretenia que els alumnes de segona etapa de Sant Esteve i del Montseny, anessin a escola a Palau.

A la població del Montseny, aquest sistema es fei efectiu. Però a Sant Esteve, tant el claustra de mestres com el batlle (Sr. Joan Net) varen pressionar les autoritats provincials i aconseguiren frenar el trasllat dels nostres alumnes. De totes maneres, no es pogué evitar que Sant Esteve fos un centre adscrit a Palautordera. El fet d' estar

adscrit a Palau, condicionava que, malgrat que els exàmens dels alumnes es fessin a la nostra escola, havien de ser inspeccionats pel mestre de Palau. Aquesta situació mai no es va produir, però sí que hi hagué uns moments de tensió quan el director de Palau va venir a la nostra escola amb la intenció d'emportar-se els alumnes, cosa que en Manuel va evitar.

En Jaume Castellvell va ser substituït per l' Avelino Rodríguez, mestre interí que va treballar durant el curs 1975-76.

Classe de l' Avelino. Curs 75-76. 1er., 2on. i 3er. curs. Marcel Garriga, Josep M. Presas, Angel Plana, Avelino (mestre), Andreu Sabé, Xavier Miquel Castañe, Elisabeth Vila, Gloria Serra, Teresa Cortell, Esther Portell, Remei Guàrdons, Bienvenido Hortelano, Daniel Garcia, Ramon Pla, Imma Ribé, Montse Guàrdons, Joan Castañe, Carles Puig, Esteve Mir, Carles Hortelano, Rosa M. Serra, Ramon Jubany, Angel Mir, Joan Molins, Josep Fradera, Joaquim Codina, Javier Plana, Sebastia Peix.

Va ser substituït el curs següent per en Josep Lluís Samper Martínez. L' any 1979 marxa de

l' escola la Cristina Romance Salas i va ser substituïda per la Isabel Molina, natural d' Almeria.

Curs 77-78. Esquerra a dreta (primera fila) a dalt, Josep Lluís Samper (mestre), Mercè Mir, Carme Serra, Miquel López, Miquel Baró, Miquel Cristina Romance (mestra), Bet Miralta, M. Angels Garriga, Angel Garcia, Montserrat Nadal, Manuel Tobias (mestre). A baix: Asunción Guàrdons, Rosa M. Jubany, Julia Gómez, Joan Costa.

A dalt esquerra a dreta. Enric Miquel, Joaquim Fradera, Antonio Rodriguez, Josep Lluís Samper (mestre), Jordi Portell, Joan Masó, Manuel Tobias (mestre). A baix Carme Costa, Josep Codina, Manuel Jesús Garcia, Lourdes Jubany.

Curs 78-79. Esquerra a dreta Josep Lluís Samper (mestre) Joan Costa, Manuel Hortelano, Cristina Romance (mestra), Esteve Castañe, Marta Deumal, Julia López, Manuel Tobias (mestre). A baix, Assumpta Baró, Núria Baqué, Sara Guàrdons, Immaculada Serra, Martí Casadevall, Jordi Zafón.

Mestres del curs 76-77. D' esquerra a dreta: J. Ll. Samper, Cristina Romances i M. Tobias.

Aquest curs 79-80 es tornà a l' ensenyament en català. El tracte que se li va donar en un principi va ser com una segona llengua, és a dir, que paral·lelament a les altres assignatures que es treballaven en castellà, a les tardes es feien classes de català. Aquestes classes les va portar a terme en Josep Garrigosa i Massana que era pagat per l' Ajuntament. Així, aquest curs quedava la distribució, tant de mestres com d' alumnat, de la manera següent: 1er., 2on., i 3er. Isabel Molina; 4art. i 5è. Josep Lluís Samper i els cursos de 6è. 7è. i 8è. en Manel Tobias i català en Josep Garrigosa.

Mestres dels cursos: 80-81, 81-82 i 82-83 Manel Tobias, Mercè Vilajeliu, M. Jesús Robles i Josep Lluís Samper.

El curs 80-81 es creà la plaça de parvulari. S' escolaritzen a nivell estatal, a la nostra escola, els nens de 4 i 5 anys. Però degut a la impossibilitat d' obtenir lloc a l' edifici de l' escola es decideix arrenjar els baixos de l' Ajuntament adaptant-los com a aula, i fins i tot la part de darrera de la Casa Consistorial com a pati per a la quitxalla. Per tal de fer-se càrrec de l' aula va entrar la nova mestra Mercè Vilajeliu Vilallonga que va començar a treballar utilitzant el català com a llengua d'aprenentatge.

Un altre canvi d' aquest curs va ser la substitució de la Isabel Molina per la M. Jesús Robles, quedant la distribució de la manera següent: Parvulari, Mercè Vilajeliu; 1er. i 2on. M. Jesús Robles; 3er., 4art. i 5è. en Josep Lluís Samper i 6è, 7è i 8è en Manel Tobias. Aquest professorat amb la mateixa distribució, es manté el curs 81-82 i va ser llavors quan els petits van començar a fer colònies amb la Mercè.

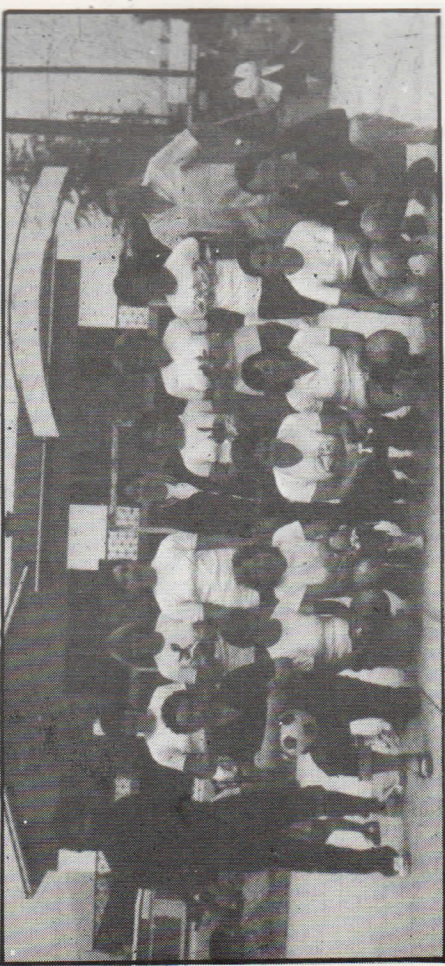
A nivell Ministerial es va fer la distribució de l' EGB en cicles, distribució vigent actualment.

El curs 82-83 es manté la mateixa distribució de mestres i alumnes, cal remarcar però la construcció de l' edifici nou, que va ser inaugurat el curs 83-84.

Aquest darrer la M. Jesús va ser substituïda per la Teresa Callís i en Josep Lluís per en Josep Garrigosa, que va començar a treballar a l' escola com a mentre interí pagat ara per la Generalitat i al qual encara molts coneixem com "en Josep de català". La distribució aquest curs era: a l' edifici nou la Mercè s' encarregava dels petits i la Teresa de 1er. i 2on.

A dalt esq. a dreta: J. Ll. Samper, M. Tobias, M. Campins, M. Garriga, A. Plans, J. Fradera, J. Garrigosa, X. Gómez, J. Masó, M. J. Robles, C. Randoiro. A baix esq. a dreta: R. Sales, M. T. Cortell, E. Portell, R. Guàrdians.

A dalt esq. a dreta: V. Fàbregas, D. Serra, M. Montserrat, D. Icart, P. Sierra, E. Higuera, D. Rúbio, M. Vila, M. Hombrado, A. baix: A. Monclús, M. Fonoyet, D. Beulas, A. Fàbregas, R. Sabé, M. Soler, Ll. Guarro.

A dalt esq. a dreta: M. Tobias, J. Molins, J. Ll. Samper, A. Sabé, Ll. Noguera, J. M. Presas, A. baix esq. a dreta: E. Portell, E. Vila, M. J. Robles, M. Guàrdians, J. Ribé

A l'edifici vell en Josep s'estava amb 3er i 4art i 5è i en Manel doncs una aula buida a l'edifici vell. A l'equip de mestres cal afegir a la Marina Soler que a partir d'aquest curs i pagada per l'Ajuntament s'encarrega de les classes de música.

El curs 84-85 i degut a l'augment d'alumnes a la nostra escola es concedeix una nova plaça de mestre. S'amplia doncs l'equip a 5. A més l'Ajuntament es fa càrrec de les despeses del profes-

sor de gimnàstica, en Juli Gómez. Dins del capítol de canvis s'ha de remarcar la substitució de la Teresa Callís per la Mònica Ros, i l'arribada de la nova mestra Anna Pujol. Amb aquest canvi i ampliació la distribució de mestres i alumnes queda de la següent manera:

Parvulari: Mercè Vilajeliu
 1er i 2on: Mònica Ros
 3er i 4art: Anna Pujol
 5è i 6è: Josep Garrigosa
 7è i 8è: Manel Tobias
 Música: Marina Soler
 Gimnàstica: Juli Gómez

A dalt, esquerra a dreta, Josep Garrigosa (mestre), Angel Mir, Xavier Plana, Josep Lluís Samper (mestre), Xavier Anglada, Daniel García, Joan Castañé, Manuel Tobias (mestre). A baix esquerra a dreta, Montserrat Gualons, Anna Molins, M. Jesús Robles (mestra), Josep Fradera Ramon Jubany i Carles Puig.

Curs. 83-84. La classe de 1er i 2on, amb la seva mestra Teresa Gallís d'esquerra a dreta. Adalt: Ignasi Ayats, Gerard Bros, Pere Mollist, Josep Bros, Teresa Callís (mestra), Joan A. Cruixent, Laila Fàbregas, Manuel Cobo, Montse Ruiz. Al mig: Pere Serra, M. del Mar Maqem, Agnès Güell, Sonia Sola, Abel Portell, Marc Tobias, Martí Puig, Pere Ribé, Mercè Rovira i Abaix: Jordi Busquets, Joan Bros, Gemma Cidam, Lluís Pla, Sarai Samper, Remei López, Oscar Deumal, Anna M. Portell, Pilar Callís i Carles Illa.

Mestres del curs 85-86. Dijous Gras. D'esquerra a dreta: Ana Sánchez, Mònica Ros, Josep Garrigosa, Manolita Sánchez, Manel Tobias i Juli Gómez.

I ja quasi arribant als darrers anys, el curs 85-86 es va mantenir la mateixa distribució d'alumnes amb els canvis de la Mercè Vilajeliu per la Manolita Sánchez i de l'Anna Pujol per l'Ana Sánchez. Aquest

equip es va mantenir fins el curs 86-87. Mossèn Andreu s'incorpora a l'equip pedagògic de l'escola fent les classes de religió dins l'horari escolar, tot i que ja les estava impartint des de l'any 70.

*Curs 85-86 Alumnes de 8è.
D' esquerra a dreta, adalt: Josep Garrigosa, Mari Pla, Oriol Fàbregas, Francesc Montclús, Marina Guarro i Manel Tobias. Abaix: Eloi Casacuberta, Victor Reixach i David Garcia.*

El curs 87-88 i també degut a un augment considerable de matrícula, s' amplia l' equip de mestres a 6, i s' aconsegueix per primera vegada tenir dues classes amb un sol nivell. A començaments de curs hi va haver el canvi de la Manolita per la Maria Fuster i d' en Juli per en Sergio Teibi. Va entrar la Maria Portella com a nova mestra. Com en altres oca-

L' any 74 per col·laborar l' Associació de Pares es formà.

No ens podem oblidar de l' Associació de Pares d' alumnes doncs és part de la nostra Història.

sions l' ampliació de l' equip de mestres ha fet que la distribució d' alumnes es torni a replantejar:

Parvulari:	Maria Fuster
1er.:	Mònica Ros
2on i 3er:	Maria Portella
4art i 5è:	Ana Sánchez
6è:	Jospe Garrigosa
7è i 8è:	Manel Tobias
Música:	Marina Soler
Gimnàstica:	Sergio

La documentació fou presentada el 4 de novembre del 1974, signada per Francesc Mas i Colomer, Fran-

rencies, sortides pedagògiques ...
I la Panera? Font d' ingressos per comprar material per l' Escola, a més si no toca, gran ajuda per als alumnes de 8è.

La venda de llibres i samarretes que a més de benefici per a l' Associació dóna una comoditat als pares per a no desplaçar-se al comprar.

Sortides culturals i de Convivència, els que hem gaudit de totes han estat una gran experiència de coneixença de tots nosaltres, no és el bon dia al matí i una bona tarda, és el conviure tot un dia amb humor, joia i il·lusió. Qui no ho recorda?

— Poblet - Santes Creus - Vilafranca.
— Vic - Pantans de Sau i Sosqueda.

— Peratallada - Empúries
— Banyoles - Besalú
— Ripoll - Camprodon
— Sant Pere de Roda - Port de la Selva - Girona.
— Pals - Calella de Palafrugell - Platja d' Aro.

— Tarragona - Segur de Calafell
— Banyoles - Olot.

O les que farem ! Eh?
Organitzar juntament amb els mestres la Festa de Fi de Curs, un dia de joia on totes les generacions d' aquests Cinquanta anys han estat junts.

No podem oblidar a tots aquests entusiastes pares que van formar la Junta durant tots aquests anys.

Any 77: President: Josep Portell i Guirao. Sots-president: Josep Baqué i Jubany. Secretària: Angels Puig i Arabia. Tresorer: Joan Presas i Vila. Vocals: Ramon Castañé i Presas i Rafael Mir i Pujol. Mestre assessor: Josep Ll.

Samper i Martínez.

Any 78: President: Josep Portell i Guirao. Vicepresident: Josep Casacuberta i Alpieste. Secretari: Joan Reixach i Vives. Tresorer: Joan Presas i Vila. Vocals: Angels Puig i Arabia, Dolors Beulas i Julià. Mestre assessor: Josep Lluís Samper i Martínez.

Any 79: President: En Josep Portell i Guirao deixa la presidència per a anar a la Conselleria de l'Ajuntament i és nomenat President Josep Casacuberta i Alpieste i entra com a vocal Josep La-

costa.
Any 80: President: Joan Reixach i Vives. Vicepresident: Antonio Pascual. Secretària: Dolors Beulas. Tresorer Joan Presas, Vocals: Ramon Costa, Dolors Icart, Alonso Gómez. Mestra assessora: Mercè Vilajeliu.

Any 82: President: Joan Reixach. Vicepresident: Ramon Costa. Tresorer: Antoni Pascual. Vocals: M. Carme Moré, Amparo Castellano, Daniel Samón. Mestre assessor: Josep Ll. Samper.

Any 83: Mestre assessor: Teresa Callís.

Any 84: President: Joan Reixach. Vicepresident: Ramon Costa. Tresorer: Pilar Puig. Secretària: Carme Moré. Vocals: Dolors Beulas, Rosalia Portell. Mestra assessora: Mònica Ros (84-85) (85-86) Manel Tobias.

Any 86: President: Josep Anglada. Vicepresident: Josep Ayats. Secretària: M. Carme Moré. Tresorer: Pilar Puig. Vocals: Jaume Sabé, Rosa M. Nadal. Mestra assessora: Manuela Sánchez (dimiteix a mig curs) substituïda per Manuel Tobias.

Amb totes aquestes explicacions arribem al termini de les vicissituds passades en aquesta nostra escola, en la que tants mestres i tants alumnes han anat passant durant aquests cinquanta anys. No voldríem tancar aquest escrit sense expressar el nostre agraïment a totes aquelles persones que han fet possible aquesta obra.

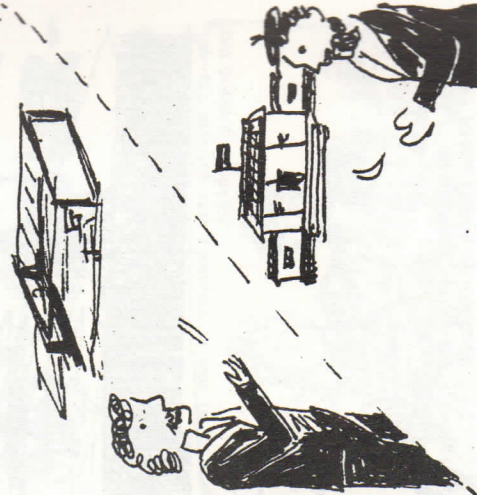
Per aconseguir el terreny es va fer servir el seny.

Després de molts contractes comencen els fonaments.

Per aportar diners per a la construcció cada cap de família va comprar una obligació.

Amb el batlle Ramon Miralpeix la construcció neix. En Pere Nin li va posar "fin".